

Spoštovani!

Vabimo vas

na 2. trienalni simpozij Naravne nesreče v Sloveniji 2011, ki bo

**v petek, 25. 3. 2011 v Izobraževalnem centru RS za zaščito in reševanje na Igu in
v soboto, 26. 3. 2011 na gradu Gewerkenegg v Idriji.**

Prvi dan simpozija z naslovom 'Neodgovorna odgovornost' se bodo zvrstila številna predavanja in okrogla miza o naravnih nesrečah v Sloveniji 2011.

Drugi dan simpozija bo v Idriji posvet ob petstoletnici največjega potresa v Sloveniji, otvoritev razstave 'Anno Domini 1511' in gasilska reševalna vaja 'Potres Idrija 2011'.

Simpozij organizirajo sodelavci Geografskega inštituta Antona Melika ZRC SAZU in Občina Idrija v sodelovanju z Upravo Republike Slovenije za zaščito in reševanje, Uradom za seizmologijo in geologijo Agencije Republike Slovenije za okolje, Rudnikom živega srebra Idrija, Geološkim zavodom Slovenije ter Slovensko akademijo znanosti in umetnosti.

Prijavo pošljite na naslov **rok.ciglic@zrc-sazu.si** do **20. marca 2011**. Do tega datuma mora biti plačana tudi kotizacija. Ta znaša 190 €, za predavatelje 120 €, za študente pa 30 €. Ob prijavi navedite ime in priimek, naziv, ustanovo ter plačnika, če je ta druga pravna ali fizična oseba. Prosimo, da v prijavi opozorite, če nameravate biti na simpoziju le en dan (samo petek ali samo sobota).

Več informacij o posvetu in prijavi je dostopnih na spletni strani posvetovanja (<http://giam.zrc-sazu.si/nns>).

Vljudno vabljeni,

Blaž Komac
(za organizacijski odbor)

PROGRAM POSVETA PRVI DAN

Izobraževalni center za zaščito in reševanje (ICZR), Zabrv 12, Ig, petek, 25. 3. 2011

Simpozij 'Naravne nesreče v Sloveniji - Neodgovorna odgovornost'

8.00–8.55 registracija

9.00–9.15 POZDRAVNI NAGOVORI

- Branko Dervodel, URSZR
- akad. Andrej Kranjc, SAZU
- Drago Perko, ZRC SAZU

9.15–10.00 UVODNA PREDAVANJA

- Srečko Šestan, URSZR: Sistem varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami & Platforma za naravne nesreče
- Peter Fajfar, FGGS: Potresna varnost
- Janez Polajnar, ARSO: Poplave septembra 2010

10.00–10.15 odmor

10.15–11.30 PREDAVANJA

- Jošt Sodnik, VGP, Matjaž Mikoš, FGGS: Varstvo pred poplavami v Sloveniji
- Stanka Šebela, ZRC SAZU: Naravne nesreče v kraških jamah, primer Postojnskega in Predjamskega jamskega sistema
- Tatjana Veljanovski, Peter Pehani, Žiga Kokalj, Krištof Oštir, ZRC SAZU: Zaznavanje poplav s časovno vrsto radarskih satelitskih posnetkov ENVISAT in RADARSAT-2
- Gregor Kovačič, FHŠ, Nataša Ravbar, ZRC SAZU: Dinamika poplavljanja Planinskega polja v obdobju oktober 2008–april 2009
- Andrej Mihevc, ZRC SAZU: Visoke vode v krasu Hotenjskega podolja v letu 2010

11.30–11.45 odmor

11.45–12.45 PREDAVANJA

- Manca Volk, ZRC SAZU: Lavinski kataster in zemljevidi nevarnosti zaradi snežnih plazov s poudarkom na primerih z območja osrednjih Karavank
- Magda Čarman, Marko Komac, Mateja Jemec, Tomaž Budkovič, GZS: Vpliv geološke sestave na plazenje in preventivni ukrepi
- Andrej Gosar, ARSO, Janez Rošar, PVI: Raziskave vpliva sedimentov na potresno nihanje tal na območju Ljubljane z metodo mikrotremorjev
- Rok Ciglič, Matija Zorn, Blaž Komac, ZRC SAZU: Primerjava različnih načinov modeliranja plazovitosti

12.45–13.45 odmor za kosilo

13.45–15.00 OKROGLA MIZA: Prilagajanje podnebnim spremembam z vidika naravnih nesreč.

15.00–15.15 odmor

15.15–17.00 PREDAVANJA

- Primož Pipan, ZRC SAZU: Sodelovanje javnosti v obnovi po naravnih nesrečah na primeru potresov v Furlaniji in Zgornjem Posočju v letih 1976, 1998 in 2004
- Matjaž Guček, ZGS, Andrej Bončina, BF: Zaščitni gozdovi v Sloveniji: stanje, posebnosti in upravljanje
- Barbara Medved-Cvikl, Andrej Ceglar, Tomaž Kralj, Zalika Črepinšek, Lučka Kajfež-Bogataj, BF: EuroGEOSS model upravljanja s sušami
- Špela Kumelj, Vanja Geršak, GZS: Ocenjevanje ogroženosti zaradi naravnih nevarnosti z orodjem RiskPlan
- Jože Papež, PUH: Varstvo pred naravnimi nesrečami – Priporočila platforme Planalp

PROGRAM POSVETA DRUGI DAN

---

grad Gewerkenegg, Idrija, sobota, 26. 3. 2011

Simpozij 'Naravne nesreče v Sloveniji', razstava 'Anno Domini 1511' in gasilska reševalna vaja 'Potres Idrija 2011'

10.00–13.00 Posvet ob petstoletnici največjega potresa na Slovenskem, grad Gewerkenegg,

10:00–10:20 POZDRAVNI NAGOVORI

- Roko Žarnić, minister za okolje in prostor
- Ljubica Jelušič, ministrica za obrambo
- Bojan Sever, župan občine Idrija
- Marko Cigale, likvidacijski upravitelj RŽS Idrija

10:20–11:30 PREDAVANJA

- Matija Zorn, Blaž Komac, ZRC SAZU: Naravne nesreče v Sloveniji
- Ina Ceciĉ, MatevŹ KoŹir, ARSO: Potres 26. marca 1511 v luĉi novih raziskav
- MatevŹ KoŹir, ARSO: Evropa in naŹe deŹele v prvih desetletjih 16. Stoletja
- Rafael Bizjak: Idrija na prelomu 16. stoletja

11:30–12:00 odmor

12:00–12:50 PREDAVANJA

- JoŹe Ćar, Andrej Gosar, ARSO: Idrijski prelom in premiki ob njem
- Mladen Źivĉiĉ, Martina Ćarman, Andrej Gosar, Tamara Jesenko, Polona Zupanĉiĉ, ARSO: Potresi ob Idrijskem prelomu
- Peter Suhadolc, UT: Potres s tematsko filatelistiĉnega vidika

13.00 Otvoritev razstave 'Anno Domini 1511', razstaviŹe Nikolaja Pirnata grad Gewerkenegg

Razstava na pripoveden in slikovit naĉin predstavlja dogodke, ki so zaznamovali 16. stoletje, pripoveduje o posledicah potresa 1511, oŹivi podobo Idrije v tem ĉasu ter odgovarja na vpraŹanja o vzrokih nastanka potresa. Razstava bo odprta od 26. marca do 10. maja 2011.

Organizacija: Rudnik Źivega srebra Idrija, d. o. o. – v likvidaciji in Mestni muzej Idrija.
Sodelujoĉe institucije: Urad za seizmologijo in geologijo Agencije Republike Slovenije za okolje, Arhiv Republike Slovenije in Oddelek za geoznanosti Univerze v Trstu.

10:00–16:00 Gasilska reševalna vaja – 'Potres Idrija 2011', staro mestno jedro.

POSVET NARAVNE NESREČ V SLOVENIJI 2011 **(povzetek)**

Uvod

Slovenijo ogrožajo številne naravne nesreče, vse pogostejše pa je njihov posredni ali celo neposredni krivec človek. Tveganju, da se naravni in drugi pojavi v pokrajini odražajo kot nesreče, to je takrat, ko povzročijo škodo ali celo žrtve, se ne moremo izogniti, saj so ti naravni pojavi vsakdanji spremljevalci slovenskih pokrajin. Zato je z varstvom pred naravnimi nesrečami povezan tudi gospodarski razvoj. Slovenija je precej izpostavljena delovanju naravnih sil, pri čemer utрпи predvsem gospodarsko in drugo posredno škodo, a na srečo z manjšim številom smrtnih žrtev.

Namen simpozija Naravne nesreče

Na 2. trienalnem posvetu se bomo zbrali raziskovalci, strokovnjaki, državni in občinski sodelavci, ki nas povezuje delovanje na področju naravnih nesreč. Namen posveta, ki je vsaka tri leta, je analiza posameznih primerov in vrst naravnih nesreč, predstavitev najnovejših spoznanj in načinov upravljanja na področju naravnih nesreč v Sloveniji, hkrati pa izmenjava izkušenj ter vzpostavitev novih in utrditev dosedanjih strokovnih vezi. V sklopu posvetovanja bodo uvodna predavanja priznanih strokovnjakov osvetlila širši kontekst naravnih nesreč, ostali predavatelji pa bodo predstavili najnovejše dosežke znanosti na tem področju.

500. obletnica Idrijskega potresa

Poleg tega v letu 2011 mineva 500 let od najmočnejšega potresa na Slovenskem (26. 3. 1511). Zaradi velike časovne oddaljenosti so številne podrobnosti tega dogodka zakrite s tančico zgodovine. Ob tem se poraja nič koliko vprašanj, zato bo tej temi posvečen poseben del simpozija.

Idrija je bila v tistem času komaj nastajajoče naselje; ali je bil potres dejansko tako katastrofalen, kot smo mislili doslej? Kakšne so bile posledice in njegov posreden vpliv na zgodovinski razvoj tega mesta? Ali je poplava, do katere je prišlo zaradi zemeljskega plazua, ki ga je sprožil potres, res za več let zaustavila proizvodnjo živega srebra? Kako je globalna tektonika povezana s premiki ob Idrijskem prelomu. Zakaj in kako pravzaprav prihaja do potresov, kaj v zvezi s tem pojasnjuje tektonika plošč?

Okrogla miza

Poseben del posveta bo namenjen okrogli mizi 'Ocena upravljanja s tveganji zaradi podnebnih sprememb v Sloveniji'. Okroglo mizo bo v okviru evropskega projekta AdaptAlp (Transnacionalno sodelovanje – območje Alp) organiziral Geološki zavod Slovenije. Na njej bodo sodelovali predstavniki različnih strok in organizacij, ki se pri svojem delu srečujejo z naravnimi nesrečami in upravljanju z njimi.

O pomenu preventive

Kulturo 'gašenja požarov', ki je značilna za tranzicijsko razvojno obdobje mora sčasoma zamenjati 'kultura preventive'. Pri tem so pomembni tako zgodovinski spomin kot tudi sočasno spremljanje tovrstnih dogodkov ter analiza vzrokov in posledic – ne samo v primeru ujm, ko imamo opravka s škodo ali žrtvami – temveč za vsak tovrstni dogodek. Dosedanja intervencijska, povračilna in solidarnostna sredstva bi morali v prihodnje v čim večji meri vgraditi v preventivo.

O odgovornosti

Dokler imamo opravka s podeželjem oziroma krajevno ravnijo in je prizadetih malo ter škoda majhna, smo v očeh javnosti še kos vsem nevšečnostim, ki spremljajo reševanje, pomoč in sanacijo. Drugače pa je, ko se zgodi nekaj podobnega v urbani pokrajini. Po naravnih nesrečah prizadeti ljudje hočejo za vsako ceno najti krivca za nastalo škodo, pri čemer pa radi zelo hitro pozabijo na lastno neodgovornost.

Do sedaj je v Sloveniji družba oziroma širša skupnost prevzemala večino odgovornosti za preventivo in škodo ob naravnih nesrečah. V zadnjih letih se težišče odgovornosti vedno bolj premika k posamezniku. K temu ga na eni strani spodbujajo nedoslednosti in nedorečenosti v zakonodaji ter inerten zavarovalniški sistem, na drugi strani pa med ljudmi narašča zavest o odgovornem državljanstvu. Značilno za naravne nesreče pred domačim pragom je, da prebivalci prizadetih območij po nesreči intenzivno izkoriščajo svoje državljanske pravice, medtem, ko pred tem deloma ali v celoti ignorirajo istovrstne dolžnosti.

Od države k posamezniku

Opažamo tudi nekatere znake, ki kažejo na premik v strategijah upravljanja z naravnimi nesrečami. Doslej je bilo upravljanje z naravnimi nesrečami skoraj povsem v rokah države, šlo pa je predvsem za strukturne, gradbene ukrepe in povečini za ukvarjanje s posledicami naravnih nesreč, t. i. kurativo.

Sodobni pristopi pri upravljanju z naravnimi nesrečami ne prelagajo preprosto odgovornosti, sredstev in moči odločanja z države na druge družbene deležnike, temveč gre za celosten, dolgoročen pristop, ki temelji na izobraževanju vseh ravni prebivalstva in posredovanju znanja (ozaveščanje) z različnimi metodami vsem, ki jih ogrožajo naravne nesreče.

Znano je, da se nam vsaka investicija v preventivo večkratno povrne, žal pa tega – razen v izjemnih primerih – ni moč izračunati. Čas je že, da vse to spoznamo in delamo v smeri za naravne nesreče bolj odporne družbe oziroma da neodgovorno odgovornost zamenja odgovorna preudarnost.

Sklep

Simpozij o naravnih nesrečah v Sloveniji kaže na bogato tradicijo in znanje na področju varstva in zaščite pred naravnimi nesrečami, katerega temeljna značilnost je interdisciplinarnost. Posvet je priložnost za stroko, da opozori na najnovejše dosežke na tem področju, za načrtovalce rabe in druge uporabnike prostora pa odlična priložnost za diskusijo o pomenu varstva pred naravnimi nesrečami za trajnosten družbeni razvoj.

Blaž Komac, Miha Pavšek, Matija Zorn, Rok Ciglič

*****

doc. dr. Blaž Komac

Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU Novi trg 2, Ljubljana

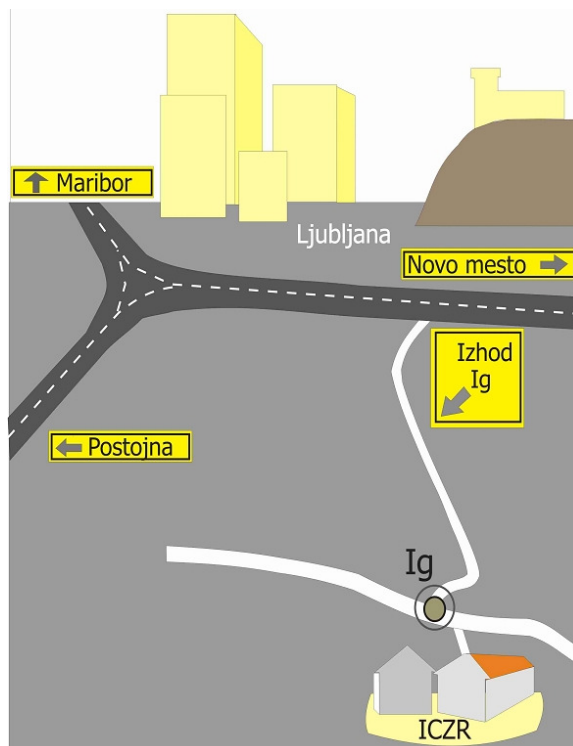
Tel.: 01 / 470 63 57

Faks: 01 / 425 77 93

E-pošta: blaz.komac@zrc-sazu.si

Domače spletišče: <http://www.zrc-sazu.si/giam/>

Spletišče posvetovanja 2011: <http://giam.zrc-sazu.si/?q=sl/nns>

dostopnost z osebnimi vozili

v Izobraževalnem centru URSZR
je dovolj prostora za parkiranje
osebni vozil udeležencev simpozija.

dostopnost z javnim prometom

avtobusi Ljubljana-Ig:	avtobusi Ig-Ljubljana
7.00–7.23	16.08–16.31
9.00–9.23	17.00–17.23
10.15–10.38	17.22–17.45
10.45–11.08	17.37–18.00
11.30–11.53	18.37–19.00
	20.07–20.30